

Fuglekasse for gråspurv

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Gråspurven finner vi i hele Finnmark der det bor folk. Gråspurven ser ut til å være helt avhengig av mennesker siden den ikke finnes utenfor bosettingene. For bøndene kan den bli en plage da den slår seg til i fjøs, spiser dyreføret og skiter over alt. Gråspurven kan leve hele livet sitt inne i en fjøs og få unger hele året. For folk flest er den en kjær venn på føringsplassen da den holder seg der hele året, og ofte er gråspurven den eneste småfuglen på føringsplassen selv på svarteste vinteren, i alle fall på den ytre kysten.

Gråspurven legger reiret sitt i hulrom som er mulig å komme til. Luftventiler er et yndet sted å plassere reirene. Den kan også ha reiret sitt i mange ulike typer fuglekasser. I Fugleturismeprosjektet har vi utviklet en egen fuglekasse til gråspurven. Denne kassa likner fuglekassa som passer for snøspurv, men er innvendig delt av en vegg med et 35 millimeter hull. Vi har god erfaring med at gråspurven tar disse kassene i bruk.

Kassene plasseres for så vidt hvor som helst på en husvegg. Pass på at fuglekassa ikke settes opp slik at den fylles med snø om vinteren. Gråspurvne bruker fuglekassa hele året. På vinteren kan en hel gjeng samles i kassa for sammen å holde varmen gjennom den mørke tida av døgnet.

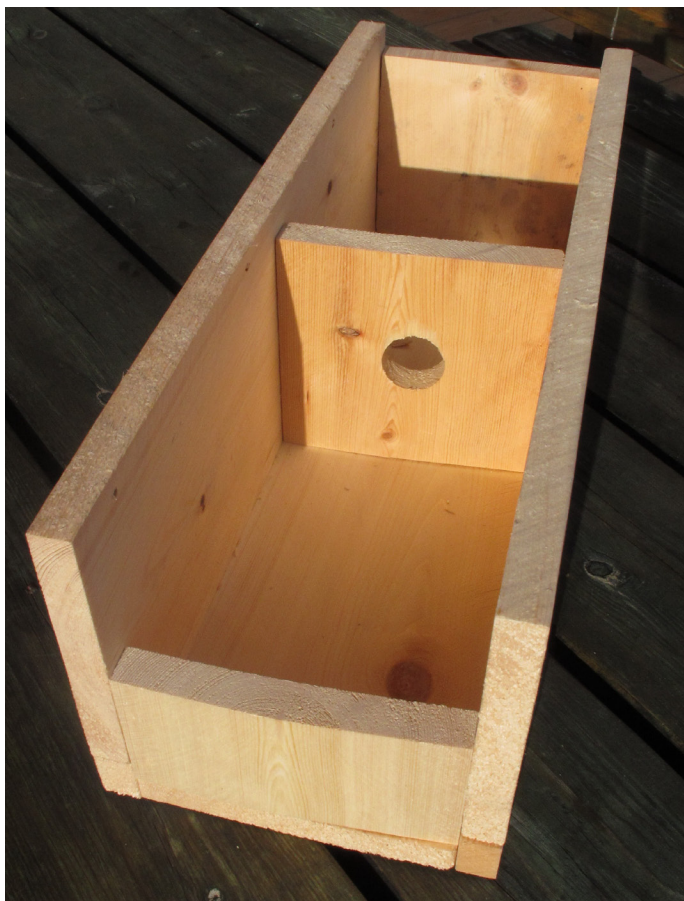
Gråspurven tilhører veverfuglene og bygger reir med både bunn, vegger og tak. Inngangen er fra siden. Derfor ser du ikke egg og unger dersom du løfter på taket i kassa. Vent til slutten av mars med å kaste ut det gamle reiret. Det er bra for fuglene å ha en «madrass» gjennom vinteren. Det gamle reiret skal kastes fordi egg og pupper av lus og lopper overvintrer i reirmaterialet. Ved å kaste det gamle reiret før disse klekker, får fuglene færre parasitter på seg.

Hos gråspurven er hannen og hunnen forskjellige. De senere årene har en nær slektning av gråspurven, pilfinken, blitt mer vanlig i Finnmark. Pilfinken dukker opp her og der, hekker kanskje en sesong for så

å bli borte igjen. Dersom en ikke ser nøye på spurvene, er det vanskelig å oppdage pilfinken. Hos pilfinken er begge kjønn like. De har brun hette på hodet og en lett kjennelig svart flekk i den hvite kinnflekken. Det hender at gråspurv og pilfink parrer seg og får unger som har karaktertrekk fra begge artene.

Gråspurven kan hekke i alle slags hulrom. Her en gråspurv hann i ei fuglekasse i Skallelv, Varanger.

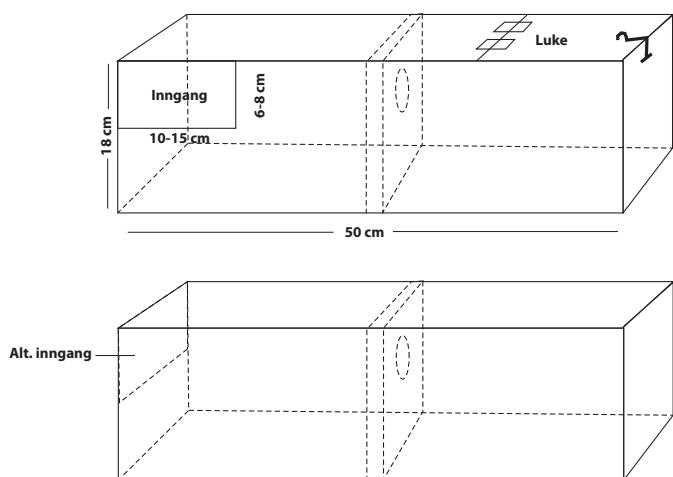

Gråspurv-kasse har to rom, et rugekammer og et inngangsparti. Hannen kan sitte å synge i inngangen mens hunnen ruger inne i kasse. Denne kasse mangler tak.

Gråspurv-kasse i enkeltdeler

Gråspurv-kasse

Mål og størrelser på en gråspurv-kasse

Gråspurv-hunn som sitter oppe på «standard» fuglekasse som den også kan benytte.

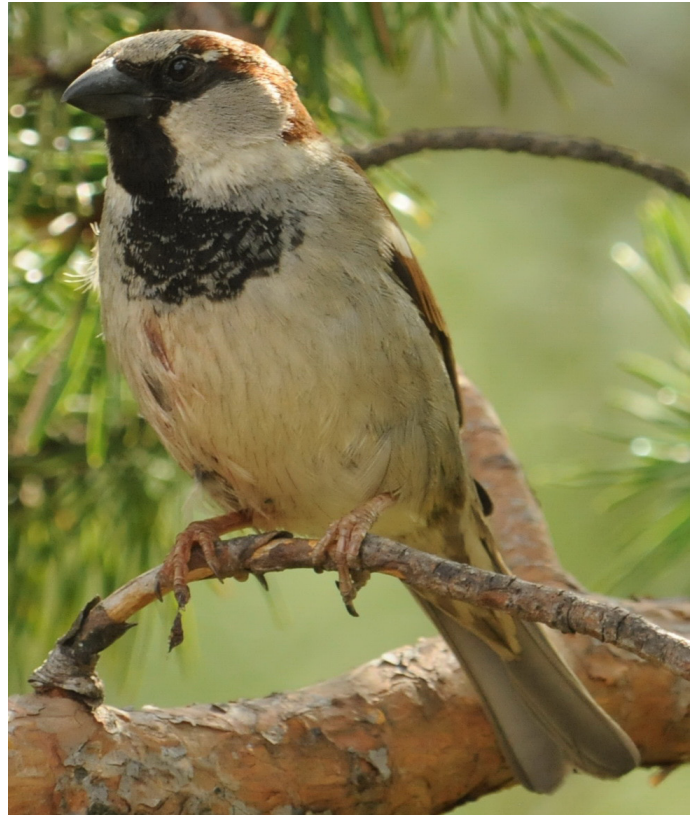

Hos Jens Rimala (venstre) i Skallelv holder det til masse gråspurv gjennom hele året på föringsplassen. Her hekker gråspurvvene også i gråspurv-kasser (over). Fugleturister som besøker Varanger stopper gjerne hos Rimala for å se om det er noen eksotiske fugler som gjemmer seg blant gråspurvvene.

Pilfinken ligner på gråspurven, men skiller seg ved å ha svart kinnfleck på hvitt kinn, samt rødbrun hette og hvit halsring. Pilfingen har blitt mer vanlig i Finnmark. Hos pilfinken er kjønnene like.

Kjønnene er ulike hos gråspurven. Hannen (over) har askegrå hette, brunlig nakke og svart strupefleck. Hunnen (venstre) er mer ensfarget og mangler både brunlig nakke og strupefleck.

*Faktaarket er laget av Bjørn Frantzen
Alle bilder: © Bjørn Frantzen*